УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
166/02.06.2025

# СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р арх. Стела Ташева, ЛТУ, София

за присъждане на образователна и научна степен доктор в професионално направление: 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия", научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли", кат. „Жилищни сгради ", при АФ, УАСГ

**на арх. Фатма Мюмюн**

**редовен докторант**

с

ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИЯТА:

**ПРЕУСТРОЙСТВО НА ИЗОСТАВЕНИ КАЗАРМИ В СЪВРЕМЕННИ ЖИЛИЩНИ ФОРМИ**

научен ръководител: проф. д-р арх. Иван Данов, УАСГ

Настоящото становище е разработено съгласно Заповед № 327/30.04.2024 г. на Ректора на УАСГ.

Дисертационният труд съдържа 135 страници на български език, вкл. 94 фигури, изображения и чертежи (от които 30 авторски). Цитирани са 64 информационни източника, между които има 18 интернет портала, от които 41 заглавия на български език, и 5 на английски и немски.

Авторефератът представен от арх. Фатма Мюмюн отразява пълно и коректно съдържанието на дисертацията.

Всички процедурни изисквания във връзка с представянето на дисертационната работа са спазени. Документите, изискуеми според ЗРАСБГ и ППЗРАС на УАСГ са налични.

Докторантката декларира две самостоятелни статии на български език в академично издание с научно рецензиране.

Темата на дисертацията е прецизно и навременно подбрана. Арх. Фатма Мюмюн разглежда актуален феномен – съдбата на казармените сгради, след прекратяването на задължителната военна служба в страната. Случаят има ключово значение както за архитектурната теория и практика, така и за развитието на урбанизираната среда в България

и в европейски план. Считам това за особено актуално сега и във връзка с посевместните процеси на трансформация на жилищния фонд, както и на културата на обитаване.

Дисертационната разработка е изцяло разположена в полето на архитектурните изследвания, като обединява исторически и теоретични подходи. Поставената в дисертацията цел е „разработване на градоустройствена и архитектурно - функционална концепция и формулиране на принципни строително – технологични и инсталационни насоки за преустройство на казармените сгради и територии в съвременни комплекси за обитаване." Приемам избраните в изпълнение на целта задачи и намирам методите на изследване за удачни.

Структурата на труда включва въведение, пет глави, заключение, библиография и приложения, вкл. списък на фигури и използвани съкращения. Във въведението са изяснени основните параметри на труда, цел, задачи, обхват и методи на изследване, заявена е тезата на разработката. В първата глава е представена теоретичната рамка вкл. изясняването на историята и съвременните проблеми на казармените сгради и територии, нормативните ограничения, както и идентификация на потенциални обитатели при преустройството им. Във втората глава целево са проследени примери от добри практики в страната и чужбина. Третата глава е посветена на състоянието на казармения сграден фонд в страната, като в нея са изяснени редица техни планировъчни и констуктувни характеристики. В четвърта глава е показана градоустройствена и архитектурно-функционална рамка в връзка с разгледаните обекти са систематизирани строително – технически и инсталационни подходи към възможното преустройство. Ключови управленски подходи, процеси и проблеми са анализиани в пета глава, а обобщените резултати, изводи и приноси са представени в заключението на труда.

За мен организацията на изложението съответства на заявената цел и задачи. Предложените класификации, подходи и принципи имат явна теоретична и практическа стойност.

Намирам проведеното от арх. Фатма Мюмюн дисертационно проучване за оригинално и адекватно на тематиката и методите на изследване. Анализираните от нея случаи у нас и в чужбина, както техните проектни решения доказват, че изоставените казарми могат да бъдат успешно адаптирани и интегрирани в съвременната градска и извънградска среда.

Разглеждания дисертационен труд според мен е значим по отношение както на българската архитектурна теория и история, така и на архитектурната и градоустройствената практика. Напълно приемам заявените от арх. Фатма Мюмюн приноси. За мен допълнителен принос е и подборът от систематизирана информация относно съществуващи казарми в градските и извънградските зони на страната.

Препоръчвам публикуването на дисертационното ѝ изследване под формата на монография. Според мен подобно издание ще бъде от полза и за архитектурната колегия и администрация, а и за редица заинтересовани от казуса и териториите потребители. При бъдещото публикуване би било подходящо известно обогатяването на библиографията с някои изследователи от чужбина. В последващи разработки и изследвания е възможна и връзка с повече теории и практики на строителни реконструкции и архитектурни адаптации, както и със анализи на интериорна и пространствена организация на обитаването в съвременността.

Поради актуалността на тематиката и нуждата от популяризиране на българската архитектурна теория и извън рамките на страната, моята основна препоръка към докторантката в цялост, е да задълбочи представянето си със статии на други езици, както и да публикува в повече реферирани и индексирани научни издания.

Споменатите бележки обаче в никакъв случай не омаловажават високите приноси и качества на дисертационния труд.

**Предвид изложеното дотук, давам своята положителна оценка на направеното изследване. Убедено препоръчвам на уважаемото жури да присъди образователната и научна степен доктор, в професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“, научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, на арх. Фатма Мюмюн, за нейната дисертация „Преустройство на изоставени казарми в съвременни жилищни форми“.**

проф. д-р арх. Стела Ташева, ЛТУ, София
София, 1.06.2025